

Κεφάλαιο 4ο

Ενεργητική – Παθητική σύνταξη

Ερωτήσεις

Πώς απαντάμε

I. Εντοπισμός του είδους της σύνταξης και αιτιολόγησή της

Να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική ή παθητική) και να αιτιολογήσετε τη συγκεκριμένη επιλογή του πομπού.

I. Διαπιστώνουμε το είδος της σύνταξης και δηλώνουμε τι τονίζεται σε κάθε περίπτωση:

- Η ενεργητική σύνταξη χρησιμοποιείται για να τονιστεί το υποκείμενο της ενέργειας.
- Η παθητική σύνταξη χρησιμοποιείται για να τονιστεί η ενέργεια/πράξη του υποκειμένου.

II. Μετατροπή σύνταξης

Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική (ή αντίστροφα).

II. α. Μετατροπή ενεργητικής σύνταξης σε παθητική

Για να μεταφέρουμε μια πρόταση από την ενεργητική στην παθητική φωνή:

- μετατρέπουμε το αντικείμενο της ενεργητικής σε υποκείμενο της παθητικής,
- μετατρέπουμε το υποκείμενο της ενεργητικής σε ποιητικό αίτιο της παθητικής,
- τοποθετούμε το ρήμα στον ίδιο χρόνο, στην παθητική φωνή, ώστε να συμφωνεί στο πρόσωπο με το νέο υποκείμενο.

II. α. Μετατροπή παθητικής σύνταξης σε ενεργητική

Για να μεταφέρουμε μια πρόταση από την παθητική στην ενεργητική φωνή:

- μετατρέπουμε το ποιητικό αίτιο της παθητικής σε υποκείμενο της ενεργητικής,
- μετατρέπουμε το υποκείμενο της παθητικής σε αντικείμενο της ενεργητικής,
- τοποθετούμε το ρήμα στον ίδιο χρόνο, στην ενεργητική φωνή, ώστε να συμφωνεί στο πρόσωπο με το νέο υποκείμενο.

Ενεργητική – Παθητική σύνταξη

Είδος σύνταξης

Ανάλογα με τον σκοπό του, ο πομπός επιλέγει
συγκεκριμένο είδος σύνταξης.

A. Ενεργητική σύνταξη

Ο πομπός επιλέγει την **ενεργητική σύνταξη**, όταν
επιδιώκει να τονίσει το **υποκείμενο** της ενέργειας,
δηλαδή το πρόσωπο ή το πράγμα που ενεργεί.

B. Παθητική σύνταξη

Ο πομπός επιλέγει την **παθητική σύνταξη**, όταν
επιδιώκει να τονίσει την **πράξη/ενέργεια** του
υποκειμένου.

Η παιδεία
επηρεάζει το ήθος
του ανθρώπου.

Το ήθος του ανθρώπου
επηρεάζεται από την
παιδεία.

Μετατροπή σύνταξης

A. Μετατροπή ενεργητικής σε παθητική

Ενεργητική		Παθητική	Παράδειγμα
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	→	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	Η διαφήμιση επηρεάζει τις επιλογές του καταναλωτή.
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	→	ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ	↓
ΡΗΜΑ (ΕΝΕΡΓ.)	→	ΡΗΜΑ (ΠΑΘ.)	Οι επιλογές του καταναλωτή επηρεάζονται από τη διαφήμιση.

B. Μετατροπή παθητικής σε ενεργητική

Παθητική		Ενεργητική	Παράδειγμα
ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ	→	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	Το περιβάλλον καταστρέφεται από την ανθρώπινη απληστία.
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	→	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	↓
ΡΗΜΑ (ΠΑΘ.)	→	ΡΗΜΑ (ΕΝΕΡΓ.)	Η ανθρώπινη απληστία καταστρέφει το περιβάλλον.

Ασκήσεις

ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ 1

Α. Στα παρακάτω αποσπάσματα να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

1. Ε.Σ. Η παιδεία δεν αντιμετωπίζει τον άνθρωπο μόνο ως πνευματική παρουσία.
Π.Σ.
2. Ε.Σ. Η εκπαίδευση προετοιμάζει την επαγγελματική αποκατάσταση του νέου.
Π.Σ.
3. Ε.Σ. Ο Βιτγκενστάιν δεν μας έχει μόνο διδάξει.
Π.Σ.
4. Ε.Σ. Τα πανεπιστήμια δεν προάγουν μόνο την παιδεία αλλά και την επιστημονική και κοινωνική πρόοδο.
Π.Σ.
5. Ε.Σ. Η στενή αντίληψη για την αγωγή περιορίζει τον ρόλο της παιδείας αποκλειστικά στο γνωστικό υλικό.
Π.Σ.
6. Ε.Σ. Γιατί ο φιλόλογος δεν ζητάει τη γνώμη των μαθητών πάνω σ' ένα πραγματικό ερώτημα;
Π.Σ.
7. Ε.Σ. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι τοπικές διεκδικήσεις και διενέξεις δημιούργησαν ένα μάλλον τυχαίο, δαπανηρό και δυσλειτουργικό σύστημα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.
Π.Σ.

8. Ε.Σ. Μια τέτοια προσέγγιση της έννοιας αποκαλύπτει τον διττό ρόλο της Παιδείας, δηλαδή την ευθύνη της για τη διάπλαση της προσωπικότητας και την κοινωνικοποίηση του νέου.

Π.Σ.

9. Ε.Σ. Η οικογένεια και το ευρύτερο περιβάλλον με τις επικρατούσες αξίες και αντιλήψεις επηρεάζουν την πνευματική ανάπτυξη και τη διαμόρφωση του ήθους και της συμπεριφοράς του ατόμου.

Π.Σ.

10. Ε.Σ. Έχουμε καθιερώσει στη χώρα μας έναν ακαδημαϊκό-εκπαιδευτικό μονόδρομο, ο οποίος υπονομεύει και υποβαθμίζει κάθε άλλη μορφή επαγγελματική-πρακτικής εκπαίδευσης.

Π.Σ.

Β. Στα παρακάτω αποσπάσματα να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

1. Π.Σ. Είναι καιρός να σχεδιαστεί καλύτερα το αύριο του ελληνικού σχολείου από την Πολιτεία.

Ε.Σ.

2. Π.Σ. Ένας άνθρωπος θεωρείται «επιτυχημένος» ή «αποτυχημένος» από την κοινή γνώμη με βάση κυρίως την επαγγελματική του πορεία.

Ε.Σ.

3. Π.Σ. Στο δημιουργικό σχολείο πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα ο τρόπος υποβολής των ερωτήσεων από τον εκπαιδευτικό.

Ε.Σ.

4. Π.Σ. Να ανατίθεται από τον δάσκαλο, για παράδειγμα, στους μαθητές η οργάνωση και παρουσίαση ορισμένων μαθημάτων.

Ε.Σ.

5. Π.Σ. Η ποιότητα, ως κύριο αίτημα της εκπαίδευσης, οικοδομείται από τη συμμετοχική και τη δημιουργική μάθηση.

Ε.Σ.

6. Π.Σ. Πολλά ερωτήματα μπορούν να τεθούν (από εμάς), αφού το δημόσιο σχολείο εδώ και χρόνια μαστίζεται από πολλά προβλήματα.

Ε.Σ.

7. Π.Σ. Εξαιτίας του διαχωρισμού των απασχολήσεων σε επιστημονικές και χειρωνακτικές - «βάνουσες», καταδικάζονται από την κοινωνία μας δημιουργικά επαγγέλματα σε στέρηση μόρφωσης και τεχνογνωσίας.

Ε.Σ.

8. Π.Σ. Τίποτε δεν θα επιτευχθεί (από εμάς), αν δεν εστιαστεί το ενδιαφέρον όλων μας στο έμπυχο δυναμικό.

Ε.Σ.

9. Π.Σ. Όλοι μας προβληματιζόμαστε έντονα από την έκταση και τη δραματικότητα των τελευταίων γεγονότων.

Ε.Σ.

10. Π.Σ. Έξω από τη χώρα μας πάλι δεν έχει προβληθεί (από εμάς) η ελληνική γλώσσα με σωστό και ουσιαστικό τρόπο.

Ε.Σ.

Να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική – παθητική) που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας σε καθένα από τα παρακάτω αποσπάσματα και να το μετατρέψετε στο αντίθετο είδος.

1.	Τα σύγχρονα όπλα μάς δίνουν τη βεβαιότητα ότι ο προσεχής παγκόσμιος πόλεμος θα αφανίσει την ανθρώπινη φυλή.

2.	Σχεδόν καθημερινά στην τηλεόραση ασκείται (από τους δημοσιογράφους) ένα είδος εύκολης κριτικής.

3.	Στο δημιουργικό σχολείο ο διδάσκων θα τονίσει ιδιαίτερα τη συμμετοχή των μαθητών στον διάλογο.

4.	Συνελήφθησαν (από την Αστυνομία) τρεις ύποπτοι για τρομοκρατική ενέργεια, οι οποίοι αργότερα αφέθηκαν ελεύθεροι.

5.	Είναι εντυπωσιακό οι ηλικιωμένοι να εγκαταλείπονται, σαν τα φύλλα που πέφτουν, από θεράποντες και συγγενείς.

6.	Επιδιώκεται από τα ΜΜΕ να χειραγωγηθεί η κοινή γνώμη.

7.	Κατά την εφηβεία οι γονείς κυριεύονται από φόβους για τον αποχωρισμό των παιδιών.

8.

	Η μη ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης εμποδίζει την επιτυχή ενσωμάτωση των ατόμων στην αγορά εργασίας.
9.

	Μια τέτοια διαδικασία δημιουργεί αναπόφευκτες εντάσεις και πιθανές συγκρούσεις με το περιβάλλον, ανασφάλεια, αλλά και συγχρόνως έξαψη και διάθεση για πειραματισμούς.
10.

	Οι ανισότητες στην πρόσβαση στα τρόφιμα και στα μέσα παραγωγής στερούν σε εκατομμύρια ανθρώπινα όντα το πιο στοιχειώδες δικαίωμα.

A. Να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης (ενεργητική – παθητική) που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας σε καθένα από τα παρακάτω αποσπάσματα και να το μετατρέψετε στο αντίθετο είδος.

1.

1.	Αν ο σχολικός χρόνος δεν επιμηκυνθεί από το Υπουργείο Παιδείας με κατάλληλη διεύθυνση των υποχρεώσεων του μαθητή, ώστε να μην εξουθενώνεται από την πρόσθετη εργασία, και με πρόβλεψη αναγκών στοιχειώδους ψυχαγωγίας, δεν θα λυθούν τα συσσωρευμένα προβλήματα.
2.

2.	Τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια οι κυβερνήσεις καταπατούν ασύστολα αυτό το δικαίωμα.
3.

3.	Οι Νεοέλληνες μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό πέταξαν στα σκουπίδια, ούτε καν στην ανακύκλωση, τις λαϊκές τους παραδόσεις, τα λαϊκά τραγούδια, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική τους.
4.

4.	Θα κατορθώσουμε ποτέ να εξαλείψουμε την πείνα; Εάν τα κράτη και η διεθνής κοινότητα εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους μπορούν να επιτύχουν θετικά αποτελέσματα στον αγώνα ενάντια στον υποσιτισμό.
5.

5.	Η Ελλάδα κατατάσσεται από τον Ο.Η.Ε. στην 35η θέση παγκοσμίως, καθώς το πρόβλημα του αναλφαριθμητισμού έχει αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά από τα περισσότερα αναπτυγμένα κράτη του κόσμου.

6.	Ο κόσμος μας θα ήταν πιο ευτυχισμένος, αν εφαρμοζόταν περισσότερο η συνεργασία από τους λαούς, αν η μονότονη εργασία πραγματοποιούνταν από μηχανές, αν ό,τι ωραίο υπάρχει στη φύση δεν καταστρεφόταν από την ανθρώπινη απληστία, αν η ανθρώπινη αξία γινόταν περισσότερο σεβαστή από τους ισχυρούς.
7.	Όσο η εκπαιδευτική πολιτική παραμελεί την επαγγελματική εκπαίδευση, διατηρεί άθικτο τον αριστοκρατικό και συντεχνιακό διαχωρισμό των απασχολήσεων σε επιστημονικές και βάναυσες.
8.	Η απώλεια εργασίας επηρεάζει αρνητικά και τις δύο αυτές συμπληρωματικές διαστάσεις της ζωής μας, τόσο τον «πραγματικό» κοινωνικό μας ρόλο όσο και την «υποκειμενική» αυτοεκτίμησή μας.
9.	Αυτά τα στατιστικά στοιχεία διαμορφώνουν και το πλαίσιο του οξύτατου πράγματι εκπαιδευτικού μας προβλήματος και τον χαρακτήρα των παρεμβάσεων που απαιτεί (αυτό το πλαίσιο) στο Λύκειο και την τριτοβάθμια εκπαίδευση.
10.	Η ανάγκη για άμεση δράση στο ζήτημα του αναλφαβητισμού έχει ήδη επισημανθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα στοιχεία-σοκ παρουσιάστηκαν από την Unesco, με αφορμή τη χθεσινή παγκόσμια μέρα για την εξάλειψη του αναλφαβητισμού.